

TEMA ADI : Millî Kùltürümüz

METİN ADI : Hırsızlarla Hoca

METNE HAZIRLIK

1. Nasrettin Hoca denince aklınıza kim geliyor?
2. Bildiğiniz Nasrettin Hoca fıkralarından birini anlatınız.

Metni öğretmeninizin kontrolünde sesli okuyunuz.

HIRSIZLARLA HOCA

Hırsızlar girer Hoca'nın evine.

Vakit bir gece yarısı.

Ne oğlu, ne kızı ne de karısı;

Hoca kendi kendine,

Gık bile demez, gözlerini kapar;

Uyurmuş gibi yapar.

Hırsızlar -dolap, saat, ayna, masa-

Alıp götürürler ne bulurlarsa.

Kala kala bir yatak yorgan kalır.

Son parça da çıkarıldığı zaman,

Hoca yorganını sırtına alır;

Yürür gider hırsızların ardından.

"Bakalım iş nereye varacak?" der;

Nereye giderlerse o da gider.

En sonunda bir kapıda durulur;

Sırtlardaki yükler yere vurulur;

Ardından davranılır anahtara.

Tam içeri gireceği sıra,

Döner bakar ki hırsızlardan biri

Hoca da giriyor evden içeri.

Hırsız önce şaşırır, sonra sorar:

“Hoca! Senin burada ne işin var?”

Hoca da, şakacıktan, hayret eder:

“Canım, buraya taşınmadık mı?” der.

Orhan Veli KANIK

Nasrettin Hoca Hikâyeleri

1. ETKİNLİK

Metinde geçen “vakit, gık, sırt, hayret ve şakacıktan” kelimelerini sınıfınızın tahtasına yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Ardından tahminlerinizin doğruluğunu sözlüğünüzden kontrol ediniz. Kelimeleri birer cümle içinde kullandıktan sonra “Hacivat, Karagöz’e Kelimeleri Öğretiyor” oyunuyla ilgili verilen bilgileri okuyunuz. Oyunu öğretmeninizin kontrolünde oynayınız.

HACİVAT KARAGÖZ’E KELİMELERİ ÖĞRETİYOR

Öğretmeninizin rehberliğinde iki kişilik gruplar hâlinde tahtaya çıkınız. Hacivat ya da Karagöz rollerinden birini seçiniz. “Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında istenilen çalışma sonucunda hazırlayarak sınıfa getirdiğiniz maskelerden rolünüze uygun olanı takınız. Eğer oyunda Hacivat rolündeyseniz tahtada yazılı kelimelerden bir tanesini seçiniz. Seçtiğiniz kelimeyi arkadaşınıza yani Karagöz’e söylemeden, bu kelimenin zihninizdeki çağrışımlarından faydalanarak kelimeyi Karagöz’e buldurmaya çalışınız. Eğer oyunda Karagöz iseniz arkadaşınızın söylediği kelimelerden faydalanarak seçtiği kelimeyi bulunuz.

Her grup için ayrılan süre bir dakikadır. Eğer bu süre sonunda Karagöz kelimeyi bulamamışsa Hacivat seçtiği kelimeyi söyleyerek oyunu bitirir. Karagöz kelimeyi bilirse kendi yerine bir arkadaşını seçme hakkı kazanır.

Oyun esnasında sınıf kurallarına uyunuz. Oyunda üstleneceğiniz rolü seçerken arkadaşlarınızın fikirlerine saygı gösteriniz.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Hırsızlar, kimin evine giriyorlar? **Hırsızlar, Nasrettin Hoca’nın evine giriyorlar.**
 2. Hırsızlar, evdeyken Hoca ne yapıyor? **Gözlerini kapatıp uyumuş gibi davranıyor.**
 3. Hırsızlar evden neleri götürüyorlar? **Dolap, saat, ayna ve masa gibi eşyaları götürüyorlar.**
 4. Hırsızlar, evden çıkınca Hoca ne yapıyor? **Yorganını sırtına alıp hırsızların peşinden gidiyor.**
 5. Hırsızlardan biri, Hoca’yı arkasında görünce ne diyor? **“Hoca! Senin burada ne işin var?” diyor.**
 6. Bu fıkradan hareketle Hoca’nın kişiliği hakkında neler diyebilirsiniz?
- Nasrettin Hoca zeki, hazırcevap, esprili ve soğukkanlı bir kişidir. Olaylara güler yüzle yaklaşır.

3. ETKİNLİK

Nasrettin Hoca'nın Konya'nın Akşehir'in Hortu köyünde doğduğu düşünülmektedir. Medrese eğitimini de bugün Eskişehir'in sınırları içerisinde yer alan Sivrihisar ilçesinde almıştır.

Aşağıda Akşehir'deki Nasrettin Hoca Evi'ni ve ve Sivrihisar'da yer alan Nasrettin Hoca heykelini görüyorsunuz. Ülkemizin pek çok yerinde önemli kişilere ait pek çok önemli yapı bulunmaktadır.

Daha önce gezdiğiniz yerlerde bu tür yapıları gördünüz mü? Gördüyseniz bu yerlerin özelliklerini anlatınız. Görmediyseniz nereleri, neden görmek istediğiniz hakkında bir konuşma yapınız.

4. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümleleri okuyarak koyu yazılmış kısaltmalara dikkat ediniz. Bu kısaltmaların ne anlama geldiğini tahmin etmeye çalışınız.

“Dün hastanede **Dr.** Ömür Hanım'ı gördüm.”

“**Alb.** İhsan Boran okulumuzu ziyaret etti.”

Bir kelime, terim veya özel adın içerdiği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesine **kısaltma** denir. Yapılan kısaltmaların benimsenmesi, yaygınlaşması ve herkes tarafından anlaşılması gerekir. Kısaltmalar belirli kurallara göre yapılır. Bu kurallardan bazıları şunlardır:

- Kuruluş, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları genellikle her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır. Kurum, kuruluş, müessese, makam, üniversite adlarının kısaltmalarında bütün harfler büyüktür. Harfler arasına nokta koymaya gerek yoktur:

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), TDK (Türk Dil Kurumu)

Bu kısaltmalardan sonra gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılır. Ekler, son harfin okunuşuna göre belirlenir. Kısaltmanın uzun şeklinin okunuşuna göre belirlenmez.

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi)

TBMM'ye gezi düzenleyeceğiz. *Doğru kullanım.*

TBMM'ne gezi düzenleyeceğiz. *Yanlış kullanım.*

Bazı kısaltmalar da kelime gibi oluşturulmuştur. Bunlara getirilen ekler de düz okunuşa göre belirlenir.

ASELSAN (Askerî Elektronik Sanayi)

ASELSAN'da çalışmaya başlayacağım. *Doğru kullanım.*

ASELSAN'de çalışmaya başlayacağım. *Yanlış kullanım.*

Gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

- Özel isim veya unvan olan bir kelime birkaç harfle kısaltılıyorsa yalnız ilk harf büyük yazılır.

Prof., İst., Doç., Av., Gen., İng.

Bu kısaltmalara ek getirilirken kelimenin uzun şeklinin okunuşu esas alınır. Ekler kesmeyle ayrılmaz.

İst.da, İng.ye

- Özel isim olmayan kelimelerin kısaltması küçük harfle başlar.

s. (sayfa), vb. (ve benzeri)

b. Aşağıdaki tabloda bazı kelimeler ve bu kelimelerin kısaltmaları verilmiştir. Tabloyu inceleyerek seçeceğiniz kısaltmalardan beş tanesini cümle içinde kullanınız.

APS	Acele Posta Servisi
Asb.	Astsubay
bk.	bakınız
dk.	dakika
Fr.	Fransızca

jeol.	jeoloji
kim.	kimya
MAKÜ	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
sa.	saat
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

Dayım **Asb.** olarak görev yapıyor.

RTÜK, televizyon programlarını denetleyen bir kuruldur.

Büyüyünce **MAKÜ'de** okuyacağım.

5 **dk.** içerisinde koşarak uzaklaştı.

Jeol. mühendisleri ne iş yapar?

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki şiiri okuyunuz. Şiirden hareketle ana dilimizi konuşmanın önemi hakkında düşüncelerinizi açıklayınız.

Dilde Açan Gül Türkçemiz

(...)

Öyle temiz, öyle berrak;

Annemin sütü gibi ak.

Dünya durdukça duracak,

Dilde açan gül Türkçemiz,

Tutunacak dal Türkçemiz.

Yusuf DURSUN

Yüreğim Kuş Olunca

(Kısaltılmıştır.)

b. Aşağıda verilen bilgileri okuyup tabloyu inceleyiniz. Ardından Türkçemizin korunması için verilen bilgiler dışında neler yapılması gerektiği hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

Bir milletin varlığı dilinin varlığıyla mümkün olabilir. Dilimizin korunması kültürümüzün korunması demektir. Dilimizi yani Türkçemizi koruyabilmemiz için öncelikle yazılarımızda ve konuşmalarımızda kullandığımız yabancı kelimelerin yerine Türkçelerini kullanmalıyız. Aşağıda dilimize yabancı dillerden geçmiş ve dilimize henüz yerleşmemiş bazı kelimelerin Türkçeleri verilmiştir.

YABANCI KELİMELER VE TÜRKÇE KARŞILIKLARI

bariyer	engel	duble	çift
defans	savunma	star	yıldız
aroma	hoş koku	şov	gösteri
blender	karıştırıcı	efor	çaba

6. ETKİNLİK

Yaşadığınız il içerisinde nereleri gezdiniz? Gezdiğiniz bu yerlerin özellikleri nelerdir? Gittiğiniz bu yerleri beğendiniz mi? Nedenleriyle birlikte yazınız. Yazınızda kısaltmaları doğru biçimde kullanınız. Yazınızı bitirdikten sonra alttaki çizim alanına bu yerlerden birinin resmini yapabilir veya fotoğrafını bulup yapıştırabilirsiniz.

Yazınızda yabancı dillerden alınmış ve henüz dilimize yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanınız. Yazınızı bitirdikten sonra gözden geçirerek varsa yazım ya da noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz.

Geçen yaz ailemle birlikte İstanbul'a gittik. Şehre vardığımızda ilk olarak Boğaz

Köprüsü'nü gördüm. Manzarası o kadar güzeldi ki gözlerimi alamadım. Sonra Topkapı

Sarayı ve Ayasofya'yı gezdik. Her yeri tarih kokuyordu.

Bir gün Vapurla Adalar'a gittik. Deniz havası çok hoştu. Martılar vapurun etrafında

uçuyor, insanlar onlara simit atıyordu. Akşam olunca Ortaköy'de kumpir yedik, dondurma

aldık. Işıklar içinde Boğaz çok güzel görünüyordu.

İstanbul gezisini çok beğendim çünkü hem tarihi yerleri gördüm hem de çok eğlendim. Bu geziyi hiç unutmayacağım.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Yaşadığınız şehrin tarihçesini güvenilir kaynaklardan araştırınız. Aile büyüklerinizle örf, âdet ve geleneklerinde geçmişten bugüne ne gibi değişiklikler meydana geldiğini sorunuz. Edindiğiniz bilgileri sınıfa getiriniz.